

Die Hervorming oor Lyding:

Beproewing om Christus Ontwil

Venyngeweld was 'n kenmerk van die kort heerskappy van Koning Frances II van Frankryk. Sy troonbestyging in Julie 1559 was die begin van agtien maande van folterende pyn vir die Franse Protestante. Een geskiedkundige van daardie era beskryf die wreedaardighede soos volg: “Daar was niks anders as gevangennemings en opsluitings, plundering van huise, verbannings, en vermoording van die dienaars van God nie.”

Die intense lyding wat die Hugenote ter wille van die evangelie ondergaan het, het Johannes Calvyn só geraak dat hy 'n brief van troos en aanmoediging aan sy Franse broeders gestuur het. In daardie brief het Calvyn nagedink oor die plek van lyding in die lewe van 'n gelowige. Hy het geskryf: “Vervolging is die ware aanval op Christene, om die standvastigheid en bestendigheid van hul geloof te toets.”

Die intense lyding wat die Hugenote ter wille van die evangelie ondergaan het, het Johannes Calvyn só geraak dat hy 'n brief van troos en aanmoediging aan sy Franse broeders gestuur het. In daardie brief het Calvyn nagedink oor die plek van lyding in die lewe van 'n gelowige. Hy het geskryf: “Vervolging is die ware aanval op Christene, om die standvastigheid en bestendigheid van hul geloof te toets.”

Dit was nie die enigste keer dat die Protestante gedurende die Hervorming vervolging ontvang het nie. Lyding het alledaags geword vir dié wat die relatiewe veiligheid van Rooms-Katolisisme verlaat het. Uit daardie ervaring van lyding het 'n ryper begrip van hierdie moeilike werklikheid ontstaan. Eenvoudig gestel: lyding dwing nadenke af, en nadenke op sy beurt rus die gelowige toe om toekomstige vervolging te hanteer.

Mettertyd het die Hervormers 'n volwasse uitkyk op lyding ontwikkel. Vier verwante komponente van die Hervorming het bygedra tot hierdie toenemende begrip:

- Hul eie persoonlike ervarings
- Hul fokus op die Skrif
- Hul aandag aan die persoon en werk van Christus, en
- Hul leerstellings oor die Christelike lewe.

**Lyding dwing nadenke af,
en nadenke op sy beurt
rus die gelowige toe om
toekomstige vervolging
te hanteer.**

Oor die algemeen is daar 'n groot verskeidenheid van lyding wat deur die menslike ras ervaar word. Beserings, siekte, en dood toon die fisiese gevolge van die sondeval. Verhoudings-ellendes is nog 'n gevolg van sonde, want mense word vervreemd en verwyderd van mekaar. En daar was nog nooit 'n tekort aan lyding as gevolg van oorloë en gerugte van oorloë nie, namate die regerings die burgery treiter. Ekonomiese ontberinge volg altyd na so 'n oorlog. Daar is ook baie ander beproewings as gevolg van sondige keuses wat dan lei tot vanselfsprekende gevolge en, soms, tot goddelike tugtiging. Maar die Hervormers het gekonsentreer op geestelike lyding, eerder as op die algemene probleme van die lewe: pyn en kommer wat ter wille van die evangelie ondergaan is.

Die Hervormers was self bekend met beproewings; hulle het die hele verskeidenheid van lyding op een of ander manier ervaar. Luther, Calvyn, Knox, en hul volgelingen het heeltyd in die smeltkroes van lyding gelewe. Uit hul erge persoonlike beproewings het vrome meditasie gevolg oor die aard, doel en oogmerke van lyding. God het hul pyn gebruik om hulle te help om 'n onderwerp, wat ons instinktief vermy, te deurdink.

Te midde van hul baie beproewings het die Hervormers volgehou met die praktyk om die Skrif te verklaar. Hul toewyding aan die woord van God het hulle daartoe gelei om sulke boeke soos Job, Jeremia en Jakobus te bepeins. Calvyn het kommentaar gelewer oor Jakobus 1:3, en gesê:

“Ons is sekerlik bang vir siektes, en gebrek, en verbanning, en tronke, en verwyte, en dood, want ons beskou dit as booshede; maar as ons verstaan dat hulle deur God se goedheid verander word in hulp en hulpmiddele vir ons verlossing, is dit ondankbaar om te murmureer en ons nie gewilliglik te onderwerp aan Vaderlik tugtiging nie.”

Omdat die Hervormers die Skrif ywerig bestudeer het, het hulle dikwels die herhalende tema van lyding in die Bybel gevind.

Bestudering van die Skrif het 'n Christus-gesentreerde teologie in die Hervormers tot gevolg gehad. In hul toewyding aan die persoon en werk van ons Verlosser, het hulle Sy kruis beklemtoon. Hy was die Lydende Dienaar wat deur Jesaja geprofeteer was – die man van smarte.

By oorpeinsing oor Jesaja 53:5: *“deur sy wonde het daar vir ons genesing gekom”*, het Calvyn geskryf:

“Hier trek die Profeet 'n kontras tussen ons en Christus; want in ons kan net verwoesting en dood gevind word; slegs in Christus is daar lewe en verlossing, Hy alleen bring vir ons genesing, en verkry vir ons gesondheid deur Sy swakheid, en lewe deur Sy dood; want net Hy het die vrede tussen ons en die Vader herstel, net Hy het ons versoen met Hom Elkeen moet dus troos put uit hierdie gedeelte, en die geseënde gevolg van hierdie leerstelling tot sy eie

gebruik aanwend; want hierdie woorde word in die algemeen tot almal gespreek, en tot individue in besonder.”

Dit is dus nie verrassend om agter te kom nie dat die Hervormers die Christelike lewe beskou het as een waarin jy jou kruis moet dra. In sy *Golden Booklet of the True Christian Life* (uittreksel uit sy *Institutes of the Christian Religion*), argumenteer Calvyn:

“Dit pas die getroue Christen om tot 'n hoër vlak te styg, tot waar Christus elke dissipel oproep om ‘sy kruis op te neem.’ Want almal wat die Here uitgekies het, en in sy gemeenskap van die heiliges opgeneem het, moet hulle voorberei op 'n lewe wat swaar, moeilik, moeitevol en vol ontelbare ergernisse is.”

Luther het hierdie gesigspunt gedeel, soos Carl Trueman getoon het. Nadat hy getoon het hoe Luther sy “teologie van die kruis” gebruik het om verskeie teologiese punte, sowel as Christelike etiek en leefwyses, te herformuleer, som Trueman Luther se gesigspunt soos volg op:

“Die kruis is 'n voorbeeld van hoe God gelowiges wat verenig is met Christus deur geloof, sal hanteer. Kortweg, groot seëninge sal volg op groot lyding.”

Hierdie vier faktore het dus saamgewerk om 'n volle oorsig te gee oor vervolging en lyding. Maar wat presies was hierdie perspektief? In sy brief aan die Hugenote in 1559, gee Calvyn God se verskillende doelwitte om sy volk aan beproewings te onderwerp. Deur lyding louter God ons soos

Die Hervormers was self bekend met beproewings, hulle het die hele verskeidenheid van lyding op een of ander manier ervaar.

Dit is dus nie verrassend om agter te kom nie dat die Hervormers die Christelike lewe beskou het as een waarin jy jou kruis moet dra.

goud in 'n smeltkroes, het hy gesê. Beprowings bedwing ons liefde vir hierdie wêreld, stel bese neigings in ons reg, beperk ons natuurlike trots, en kweek nederigheid soos Christus s'n. Dan verwys Calvyn sy lesers na wat, soos hy dit beskou, God se grootste doelwitte in die donker tye is:

Deur in geloof met
Christus verenig te wees,
deel ons in Sy lyding sowel
as in Sy heerlijkheid.

“Boweal, deur lyding wil hy ons omvorm tot die beeld van Sy Seun, want dis paslik dat daar ooreenkoms tussen die hoof en sy lede sal wees.” Deur in geloof met Christus verenig te wees, deel ons in Sy lyding sowel as in Sy heerlijkheid. Ons is in ooreenstemming met Hom in Sy dood en in Sy opstanding. Ons is ingelei in die gemeenskap van Sy lyding, en soos ons Verlosser, verkry ons heerlijkheid slegs deur die kruis.

In kommentaar op Filippense 3:10, kan Calvyn sê:

“Die gekruisigde Christus is voor ons gestel dat ons Hom kan volg deur beproewings en ellendes, en daarom word die opstanding uit die dood spesifiek genoem, sodat ons kan weet dat ons eers moet sterf voordat ons kan leef. Dit is 'n onderwerp vir volgehoue meditasie solank as wat ons op hierdie wêreld vertoef. Dit is egter ook 'n groot troos dat ons in al ons probleme ook deel het aan Christus se kruis, terwyl ons aan Hom behoort; sodat die pad tot ewige seëninge vir ons oopgemaak word deur beproewings.”

Vervolging vir ons?

Moderne kerkgeskiedenis sluit sy eie gevalle van lyding in ter wille van Christus. Ons weet van geboue waarop beslag gelê is, dapper leiers is onregverdig gestraf, sendelinge is dikwels geteister, en selfs vooraanstaande koerante het Christene met minagting behandel. Nee, lyding is nie vir ons as moderne kerk vreemd nie!

Dit mag donker en vreesaanjaend lyk as ons vorentoe kyk. Namate Westerse kultuur al hoe meer gesekulariseer word, mag verdraagsaamheid teenoor 'n uitgesproke minderheid dalk gou verdamp. Party kulturele hooggeplaastes bedreig reeds Christene wat die vrymoedigheid

het om beswaar te maak teen die morele revolusie wat oral plaasvind.

As ons in Sy lyding deel,
verwag ons om ook in Sy
heerlikheid te deel.

Slegs God weet of die toekoms vervolging van die kerk inhou. As dit is wat vir ons bestem is, moet ons die erfenis van die Hervorming onthou. In die geskrifte van die Hervormers – en veral van Johannes Calvyn – het ons 'n skat van wysheid oor hoe om lyding te hanteer.

As ons vandag opstaan vir die evangelie – en ons moet opstaan – sal ons nie verbaas wees om die waarheid van die volgende gesegde te vind nie: *“Almal wat in Christus Jesus toegewy aan God wil lewe, sal ook vervolgd word”* (2 Tim. 3:12). Maar as ons in Sy lyding deel, verwag ons om ook in Sy heerlijkheid te deel. En daarom kan ons saam met Paulus sê:

“Ek is daarvan oortuig dat die lyding wat ons nou moet verduur, nie opweeg teen die heerlijkheid wat God vir ons in die toekoms sal laat aanbreek nie.”

(Romeine 8:18)

Brian de Jong

© 2017

www.christelikemedia.org

Hierdie artikel is deur Nic Coetzee vertaal.